

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 568/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 12 C 41/2018 zo 6. mája 2019, uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 131/2019 z 22. januára 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 132/2020 z 27. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu osobne 9. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv zaručených čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 20 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) napadnutými uzneseniami Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“), Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 C 41/2018 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky domáhal náhrady škody s príslušenstvom podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za

škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“).

3. Okresný súd rozsudkom pre zmeškanie č. k. 12 C 41/2018 zo 4. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok pre zmeškanie“) rozhodol tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal proti sťažovateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozsudku pre zmeškanie okresný súd uviedol, že v spore bolo nariadené pojednávanie na 4. apríl 2019 o 8.30 h, na ktoré boli strany sporu riadne predvolané s poučením o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v súlade s § 274 a § 278 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Sťažovateľ, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie doručené 27. marca 2019 fikciou doručenia, sa na pojednávanie nedostavil, pričom svoju neúčast' neospravedlnil. Žalovaná pritom zotrvala na svojom písomnom vyjadrení k žalobe z 10. januára 2019 a navrhla, aby súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Keďže okresný súd zastával názor, že boli splnené podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, návrhu žalovanej na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu vyhovel a žalobu rozsudkom pre zmeškanie zamietol.

4. Sťažovateľ podal 23. apríla 2019 návrh na zrušenie rozsudku okresného súdu pre zmeškanie, v ktorom tvrdil, že k zmeškaniu pojednávania vo veci došlo z ospravedlniteľného dôvodu. V návrhu tvrdil, že v čase od 9. marca 2019 do 23. marca 2019 čerpal vopred plánovanú dovolenku mimo územia Slovenskej republiky v stredisku [REDAKOVANÉ] v Talianskej republike, pričom počas dovolenky zistil absenciu svojho občianskeho preukazu. Po návrate z dovolenky bol kontaktovaný, čo sa týka nájdenia občianskeho preukazu v danom stredisku, pričom k vráteniu občianskeho preukazu došlo fyzicky 8. apríla 2019 prostredníctvom tretej osoby. V uvedený deň následne prostredníctvom občianskeho preukazu vstúpil do elektronickej schránky a zistil, že sa vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 C 41/2018 konalo pojednávanie, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie.

5. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľa na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd zdôraznil povinnosť sťažovateľa ako žalobcu preukázať existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania vo veci, pričom v tejto súvislosti uviedol, že sťažovateľ predložil ako listinný dôkaz preukazujúci existenciu ospravedlniteľného dôvodu čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ], ktorý mal prehlásiť, že v relevantnom období (od 23. marca 2019 do 6. apríla 2019) bol na dovolenke v predmetnom stredisku v Talianskej republike, pričom zo strany personálu mu bol doručený občiansky preukaz sťažovateľa, ktorý bol [REDAKOVANÉ] následne doručený sťažovateľovi 8. apríla 2019 s tým, že personálom mu malo byť oznámené, že občiansky preukaz bol nájdený na izbe, ktorú obýval sťažovateľ. Čestné vyhlásenie bolo okresnému súdu predložené vo fotokópii bez uvedenia dátumu a bez overeného podpisu [REDAKOVANÉ]. Na podklade uvedeného okresný súd zastával názor, že skutočnosti, na ktoré sťažovateľ poukázal v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktoré majú preukazovať to, že sa z objektívnych dôvodov nemal možnosť dozvedieť o termíne pojednávania a ani svoju účasť riadne a včas ospravedlniť, nie sú žiadnym relevantným dôkazom preukázané.

6. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že žalobca nepreukázal žiadnym relevantným dôkazom, že v čase od 9. marca 2019 do 23. marca 2019 bol na dovolenke mimo územia Slovenskej republiky, taktiež žiadnym listinným dôkazom nepreukázal, že počas dovolenky zistil stratu občianskeho preukazu, nepredložil žiaden dôkaz o nahlásení straty občianskeho preukazu príslušným orgánom

a nepreukázal ani skutočnosť, že personál hotela, kde trávil dovolenku, skutočne našiel jeho občiansky preukaz.

7. Na odvolanie bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené ako vecne správne napadnutým uznesením krajského súdu.

8. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie o tom, že žalobca nepreukázal náležitým spôsobom svoje tvrdenia o objektívnej nemožnosti dozvedieť sa o termíne nariadeného pojednávania a ustanoviť sa naň, ako aj svoju neprítomnosť náležitým spôsobom ospravedlniť.

9. Navyše, krajský súd neakceptoval argumentáciu sťažovateľa o tom, že v prípade komunikovania súdu prostredníctvom elektronickej schránky pridelenej sťažovateľovi ako advokátovi by došlo k prevzatiu zásielky včas. Odvolací súd v tejto súvislosti akcentoval, že z predloženého spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ 28. februára 2018 doručil žalobu vo veci samej elektronicke prostredníctvom portálu e-žaloba, pričom v tejto sa sám označil ako fyzická osoba – žalobca bez právneho zastúpenia a sám i označil emailovú adresu určenú pre komunikáciu, pričom táto bola odlišná od emailového kontaktu [REDACTED] – advokát. Keďže sťažovateľ vystupoval v príslušnom konaní ako žalobca – fyzická osoba nezastúpená advokátom, podľa názoru krajského súdu nebol dôvod na komunikáciu a zasielanie súdnych zásielok súdom prvej inštancie do elektronickej schránky advokáta.

10. O dovolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu rozhodol najvyšší súd tak, že ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

11. V napadnutom uznesení najvyšší súd po zdôraznení charakteru inštitútu rozsudku pre zmeškanie akcentovaním tzv. procesnej diligencie, t. j. zodpovednosti za priebeh sporu, sumarizoval skutkový stav vo veci, pričom uviedol, že 11. marca 2019 bol nariadený termín pojednávania na 4. apríl 2019. V predvolaní na pojednávanie boli strany sporu okresným súdom poučené o tom, že ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas nedostavia, pričom svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnia, súd na návrh druhej strany rozhodne o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP). Dovolací súd ďalej konštatoval, že sťažovateľ ako žalobca sa na nariadený termín pojednávania nedostavil, doručenie mal riadne vykázané, neúčast' neospravedlnil, a preto súd prvej inštancie na návrh žalovanej vo veci samej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Z poučenia vydaného rozsudku pre zmeškanie vyplýva, že súd prvej inštancie správne v súlade s § 281 CSP poučil dovolateľa o možnosti podať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v lehote 15 dní, odkedy sa dozvedel o rozsudku pre zmeškanie, v prípade, ak zmeškal pojednávanie z ospravedlniteľného dôvodu. Z už uvedeného teda podľa názoru najvyššieho súdu vyplynulo, že tvrdenie dovolateľa o nesplnení poučovacej povinnosti súdom nie je pravdivé, a preto nemožno namietaný postup súdov nižších inštancií vyhodnotiť ako nesprávny.

12. Najvyšší súd ďalej uviedol aj to, že ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 281 ods. 1 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť, a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nemožno podľa názoru najvyššieho súdu považovať okolnosť, ktorá žalobcovi bola známa, ktorá

mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčasť na pojednávaní včas ospravedlnil.

13. Dovolací súd navyše uviedol, že bolo povinnosťou sťažovateľa spolu s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie predložiť aj relevantné dôkazy na preukázanie jeho tvrdení. Okrem čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ] vo fotokópii bez dátumu a overenia totožnosti dovolateľ nepreukázal ním tvrdené skutočnosti o strate občianskeho preukazu v zahraničí, o jeho pobyte mimo územia Slovenskej republiky v termíne od 9. marca 2019 do 23. marca 2019. Navyše, z obsahu spisu vyplynulo, že dovolateľ mal doručenie na nariadený termín vykázané s fikciou doručenia 27. marca 2019. Doručenie s fikciou doručenia v zmysle § 111 ods. 3 CSP znamená, že v prípade, ak písomnosť nemožno doručiť na adresu uvedenú podľa § 106 CSP, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručенú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Najvyšší súd v tomto kontexte zdôraznil, že nová koncepcia procesného kódexu pre doručenie stanovila zásadu, podľa ktorej platí, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a preto je povinný zabezpečiť si prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. C. H. Beck, 2016, s. 412.).

14. Na podklade uvedených skutočností následne dovolací súd dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daný, lebo vada zmätočnosti nebola zistená.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Sťažovateľ namieta, že v jeho veci konajúce súdy riešili otázku „ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania“ (§ 281 ods. 1 CSP) v rozpore so zárukami stanovenými právami na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľ v tomto kontexte argumentuje, že už samotnou žalobou prejavil aktivitu a svoj jednoznačný záujem na prejednaní danej veci, pričom podnetom pre podanie žaloby bol nesporne nezákonný postup žalovanej zakladajúci jej objektívnu zodpovednosť.

16. Podľa sťažovateľa právne relevantnou skutočnosťou pri výklade procesného inštitútu rozsudku pre zmeškanie je to, že v žalobe si uplatnil nároky na podklade ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu. Výklad vo veci aplikovaných právnych predpisov (§ 278 a § 281 CSP) musí byť podľa sťažovateľa taký, aby zabezpečoval základné právo sťažovateľa na rovnosť strán v spore a spravodlivé súdne konanie.

17. Ďalej namieta, že samotné predvolanie na pojednávanie mu bolo doručené len formou tzv. právnej fikcie, pričom v zmysle ústavnej praxe, ak súd vydá rozsudok pre zmeškanie v prípade, keď bolo predvolanie na pojednávanie doručené tzv. fikciou doručenia, musí postupovať mimoriadne obozretne a dôsledne skúmať, či boli skutočne vyčerpané možnosti, ako žalobcu zastihnúť.

18. Sťažovateľ argumentuje, že absencia občianskeho preukazu mu absolútnou mierou znemožnila vstup do elektronickej schránky, čím zároveň bola vylúčená možnosť žalobcu oboznámiť sa s obsahom elektronickej schránky, a tým aj zistiť, že v jeho veci bolo nariadené pojednávanie.

19. Podľa sťažovateľa už samotná existencia straty občianskeho preukazu je ospravedlniteľným dôvodom, pričom táto bola potvrdená čestným vyhlásením tretej osoby, z ktorého vyplývalo, že

žalobca bol v rozhodnom čase na dovolenke mimo územia Slovenskej republiky. Akýkoľvek iný výklad skutočností, ktorými žalobca ospravedlňoval svoju neúčast' na pojednávaní (§ 281 ods. 1 CSP), je nezákonný a porušuje základné práva sťažovateľa. Rovnako akýkoľvek iný výklad zo strany všeobecných súdov je v príkrom rozpore so samotnou iniciatívou žalobcu, keďže podal žalobu a má preto záujem na rýchlom a zákonomom prejednaní nároku vyplývajúceho z existujúcej právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu.

20. Sťažovateľ zastáva názor, že z jeho strany došlo k riadnemu ospravedlneniu neúčasti, pričom v rámci objektívne daných možností riadne preukázal existenciu ospravedlniteľných dôvodov, ktorú je nutné vnímať v kontexte s ďalšími okolnosťami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu:

22. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

23. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

24. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie okresného súdu bolo v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku preskúmané v rámci odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 14 Co 131/2019, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnuté uznesenie okresného súdu preskúmať.

25. Z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vznesol v dovolacom konaní smerujúcom proti napadnutému uzneseniu krajského súdu námietku existencie vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP (dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces), ktorú odôvodňoval predovšetkým nesprávnym a nezákonným výkladom ustanovení Civilného sporového poriadku, ako aj nesprávnym právnym záverom o neexistencii ospravedlniteľného dôvodu na strane žalobcu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci.

26. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľom vznesenou dovolacou námietkou (totožnou s tou, ktorú predostiera v časti II ústavnej sťažnosti) zaoberal a rozhodol o nej, uvedené vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti zaoberať (obdobne IV. ÚS 468/2018).

27. Vzhľadom na uplatnenie princípu subsidiarity v konaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a napadnutému uzneseniu krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

K aplikovateľnosti ustanovení charty na prejednávaný prípad:

28. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členskými štátmi výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. *Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016, C-205/2015, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

29. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani z príloh k nej priložených podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by vo veci konajúce súdy aplikovali právo Európskej únie.

30. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia práv zaručených chartou napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie a na rovnosť účastníkov v konaní:

31. Nosnou argumentáciou sťažovateľ napáda ústavnú (ne)udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodov nesprávneho právneho záveru o neexistencii ospravedlniteľného dôvodu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci. Zdôrazňuje v tomto kontexte neudržateľný výklad v príkrom rozpore so samotnou iniciatívou sťažovateľa, ktorý ako žalobca podal žalobu.

32. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivé súdne konanie či právo na súdnu ochranu sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

33. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020).

34. Právo na súdnu ochranu či spravodlivý proces pritom zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosti zbraní či právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

35. Prvotným predpokladom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu (o ktoré v sťažovateľovej veci v konaní pred všeobecnými súdmi išlo) je v súlade s § 281 CSP zmeškanie pojednávania vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, z ospravedlniteľného dôvodu (§ 281 ods. 1 CSP).

36. V konaní o zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu je všeobecný súd oprávnený a zároveň povinný posúdiť to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalobcom možno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie. Povinnosť preukázania toho, že k zmeškaniu pojednávania vo veci, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie žalobcu, došlo z ospravedlniteľného dôvodu, pritom leží logicky na žalobcovi, ktorý existenciu ospravedlniteľného dôvodu tvrdí.

37. Notorieta plynúcou z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je to, že ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

38. Záver vo veci sťažovateľa konajúcich všeobecných súdov o tom, že sťažovateľ nepreukázal ním tvrdené skutočnosti o strate občianskeho preukazu v zahraničí a jeho pobyte mimo územia Slovenskej republiky v rozhodnom čase, čím vo svojej podstate neuniesol dôkazné bremeno, čo sa týka tvrdenia o existencii ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania (predovšetkým bod 13 tohto uznesenia), považuje ústavný súd s prihliadnutím na sťažovateľom predkladaný izolovaný listinný dôkaz (čestné prehlásenie tretej osoby vo fotokópii bez dátumu a overenia totožnosti) za ústavne udržateľný.

39. Existencia ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie, je tou relevantnou okolnosťou, ktorú súd v rámci konania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie posudzuje (§ 281 CSP). Sťažovateľ sa svojou argumentáciou v bodoch 19 a 20 tohto uznesenia snaží akcentovať osobitný charakter základného konania, v rámci ktorého došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie (konanie vo veci náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci), ktorý podľa jeho názoru odôvodňuje potrebu jeho zohľadnenia v príslušnom konaní. Požiadavka sťažovateľa však nie je podľa názoru ústavného súdu ničím relevantným podložená, a tým ani dôvodná. Zmyslom legislatívneho zakotvenia inštitútu zrušenia rozsudku pre zmeškanie je zamedziť nespravodlivému sankcionovaniu žalobcu v prípade, že k porušeniu povinnosti z jeho strany (zmeškanie pojednávania) došlo z dôvodu, za ktorý žalobca nenesie zodpovednosť, resp. ktorý nezapríčinil. V tomto smere pre posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu nemá charakter prejednávanej veci žiadnu právnu relevanciu. Naopak, zohľadňovaním charakteru či druhu konania (čo zjavne nevyplýva z relevantných ustanovení Civilného sporového poriadku) by došlo k neprípustnému zvýhodňovaniu sporovej strany v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v porovnaní so sporovou stranou v akomkoľvek inom konaní, a to bez toho, aby to odôvodňovalo ustanovenie právneho predpisu. Tým by sa vo svojej podstate všeobecnému súdu dala možnosť určitej miery voľnej úvahy pri posudzovaní existencie ospravedlniteľného dôvodu v konaní o zrušení rozsudku pre zmeškanie, avšak bez toho, aby boli vopred stanovené hranice takejto voľnej úvahy dané existujúcim právnym rámcom, čo je v podmienkach právneho štátu neakceptovateľné.

40. Prvotný záujem žalobcu v akomkoľvek konaní na prejednaní ním uplatneného nároku, na ktorý poukazuje sťažovateľ v bode 19 tohto uznesenia, nemožno podľa názoru ústavného súdu zjavne poprieť. Na druhej strane však (len) tento prvotný záujem akéhokoľvek žalobcu domáhajúceho sa uplatneného nároku proti žalovanému nemôže byť sám osebe dôvodom na neuplatňovanie procesnej sankcie za porušenie povinnosti zo strany žalobcu. Pokiaľ by došlo k zvýhodňovaniu žalobcu ako procesnej strany len z dôvodu, že má už len z titulu svojho procesného postavenia záujem na prejednaní a následnom rozhodnutí vo veci, bola by v konečnom dôsledku aplikácia ustanovenia o procesnom sankcionovaní žalobcu pre zmeškanie pojednávania nerealizovateľná (§ 278 a nasl. CSP – rozsudok pre zmeškanie žalobcu). Aj z uvedených dôvodov je preto argumentácia sťažovateľa spochybňujúca ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia dovolacieho súdu nedôvodná.

41. Na podklade už uvedeného, berúc do úvahy predbežné závery ústavného súdu k argumentácii sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že aplikácia príslušných právnych predpisov vo veci skúmania (ne)existencie ospravedlniteľného dôvodu je vykonaná ústavne súladným spôsobom. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v kontexte prípustnosti a dôvodnosti vady zmätočnosti presvedčivo odôvodnené, čo v konečnom dôsledku zakladá jeho ústavnú udržateľnosť.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je dostatočným podkladom pre výrok, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Právne závery najvyššieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne, a tak sú ústavne akceptovateľné.

42. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd nezistil medzi námietkami sťažovateľa a napadnutým uznesením najvyššieho súdu takú príčinnú súvislosť, ktorá by po prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti odôvodňovala možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom označených práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie a práva na rovnosť účastníkov v konaní, resp. strán v spore.

43. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala vysloviť ich porušenie. Z uvedených dôvodov ústavný súd relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu